

Onderzoek naar beschermde soorten en noodzaak kapvergunning Mariëngaarde aan de Burgemeester Damsstraat te Tilburg

TBV Wonen

9 maart 2010

9V8736

tbv wonen
ruimte voor mensen

George Hintzenweg 85
Postbus 8520
3009 AM Rotterdam
+31 (0)10 443 36 66 Telefoon
Fax
info@rotterdam.royalhaskoning.com E-mail
www.royalhaskoning.com Internet
Arnhem 09122561 KvK

Documenttitel	Onderzoek naar beschermde soorten en noodzaak kapvergunning Mariëngaarde aan de Burgemeester Damsstraat te Tilburg
Verkorte documenttitel	ff-wet en kapvergunning Damsstraat Tilburg
Status	Rapport
Datum	9 maart 2010
Projectnaam	Quick-scan ffwet en kapvergunning Damsstraat Tilburg
Projectnummer	9V8736a0
Opdrachtgever	TBV Wonen
Referentie	9V8736/R00001/902036/Rott

Auteur(s)	Drs. A.H. (Arthur) Hoffmann
Collegiale toets	ir. S.L.M. (Sylvia) den Held
Datum/paraaf	
Vrijgegeven door	ir. E. (Esther) Bosman
Datum/paraaf	

INHOUDSOPGAVE

	Blz.
1 INLEIDING	1
2 WETTELIJK KADER	2
2.1 Flora- en faunawet	2
2.2 Kapvergunning gemeente Tilburg	2
3 WERKWIJZE EN RESULTATEN	3
3.1 Resultaten quick-scan beschermde soorten	3
3.2 Resultaten kapvergunning	4
4 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	5
4.1 Flora- en faunawet	5
4.2 Kapvergunning	5

BIJLAGEN

1. Flora- en faunawet

1 INLEIDING

TBV Wonen is voornemens het gebouw “Mariëngaarde” aan de Burgemeester Damsstraat in Tilburg te renoveren. De renovatie bestaat gedeeltelijk uit het aanbouwen van het bestaande pand en gedeeltelijk uit sloop en nieuwbouw. Ten behoeve van de renovatie en de sloop moeten er enkele bomen in de binnentuin gekapt worden.

Bij de renovatie moeten de wettelijke voorschriften voor onder andere beschermde soorten en bomenkap in acht genomen worden. TBV Wonen heeft Royal Haskoning gevraagd om een advies uit te brengen over de benodigde stappen. Dit advies wordt ingebracht bij de gemeente Tilburg ten behoeve van een bestemmingsplanwijziging. Hiervoor moet aannemelijk worden gemaakt dat de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan niet in het geding is.

In dit rapport wordt een antwoord gegeven op de vragen of er beschermde soorten in het plangebied voorkomen en hoe moet worden omgegaan met de bepalingen uit de Flora –en faunawet en de Tilburgse Kapverordening.

2 WETTELIJK KADER

2.1 Flora- en faunawet

In Nederland is een groot aantal soorten beschermd door de Flora- en faunawet. Werkzaamheden die het leefgebied van deze beschermde soorten verstoren of vernietigen zijn verboden. In bepaalde gevallen en onder bepaalde voorwaarden is het mogelijk een ontheffing te krijgen van de Flora- en faunawet. Hierbij moet worden aangetoond dat de instandhouding van de (lokale) populatie niet in het geding is. Tevens moeten er in het geval van blijvende schade compenserende maatregelen getroffen worden. Deze maken in de regel deel uit van de bij de ontheffing verleende voorwaarden. In bijlage 1 wordt nader ingegaan op deze wetgeving.

2.2 Kapvergunning gemeente Tilburg

In de gemeente Tilburg geldt er voor het kappen van bomen een kapverordening. Voor niet monumentale bomen in tuinen groter dan 100 m² met een stamomtrek groter dan 65 cm op 130 cm hoogte is een kapvergunning nodig. Een kapvergunning moet worden aangevraagd door de eigenaar van de woning en aan het aanvragen en verlenen van de kapvergunning zijn leges verbonden.

3 WERKWIJZE EN RESULTATEN

Op woensdag 17 februari 2010 is een bezoek gebracht aan de Burgemeester Damsstraat in Tilburg. Tijdens dit bezoek is het gebouw grondig geïnspecteerd op de geschiktheid als verblijfplaats voor beschermde soorten. Er is speciaal gelet op soorten van tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet (voor een toelichting: zie bijlage 1). Hierbij is met name aandacht geschonken aan de mogelijkheden voor vleermuizen en broedvogels met een vaste verblijfplaats. Er is geen gerichte inventarisatie uitgevoerd, omdat de betreffende soorten in winterrust zijn of zich buiten het plangebied bevinden.

Ten behoeve van de verbouwplannen is het noodzakelijk dat er bomen op het binnenterrein gekapt worden. Tijdens het bezoek is van de aanwezige bomen de stamomtrek conform de bepalingen uit de Bomenverordening van de Gemeente Tilburg met een meetlint gemeten. De stamomtrek is hiervoor op een hoogte van 130 cm boven maaiveld gemeten.

3.1 Resultaten quick-scan beschermde soorten

Het gebouw biedt beperkt mogelijkheden voor beschermde soorten. Uit de inspectie is gebleken dat er weinig geschikte plekken zijn voor vleermuizen om het gebouw te gebruiken. Er zijn tijdens het veldbezoek geen scheuren of open voegen ontdekt, waardoor vleermuizen het gebouw in kunnen. Wel liggen er enkele dakpannen scheef op het dak (zie figuur 3.1) die toegang kunnen bieden tot voor vleermuizen geschikte gedeeltes van het gebouw. Deze delen zijn geschikt als zomerverblijfplaats of paarverblijf voor vleermuizen.

Figuur 3.1. Enkele scheef liggende dakpannen. Deze kunnen toegang bieden tot verblijfplaatsen van vleermuizen.

Onder de dakpannen kunnen vogels gelegenheid vinden om een nest te bouwen. Soorten met een vaste verblijfplaats die onder de dakpannen zouden kunnen nestelen zijn de Gierzwaluw en de Huismus.

In de tuin kunnen in de bomen en struiken vogels broeden. Dit zullen algemeen in stedelijk gebied voorkomende soorten zijn, zoals Merel, Heggenmus, Roodborst en dergelijke. Er zijn geen vaste verblijfplaatsen voor vogels anders dan de genoemde soorten vastgesteld.

Andere beschermde soorten van tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet zijn in het plangebied niet te verwachten.

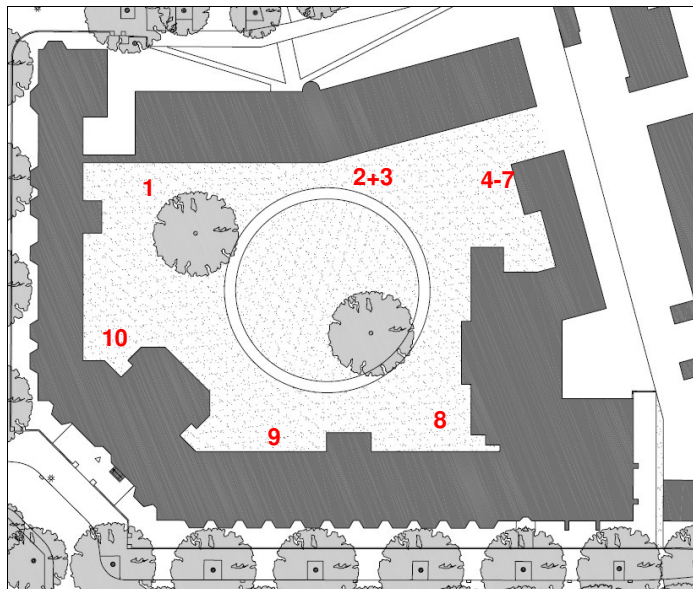
3.2 Resultaten kapvergunning

Door de aannemer is aangegeven van welke bomen het wenselijk is dat deze gekapt moeten worden. Het gaat om een tiental bomen waarvan de stamomtrek groter is dan 65 cm (op 130 cm boven maaiveld). In figuur 3.2 staat weergegeven om welke bomen het gaat. In tabel 3.1 staan weergegeven welke soort het betreft en welke stamdiameter er gemeten is. Andere bomen met een stamomtrek >65 cm worden volgens de huidige plannen niet gekapt.

Tabel 3.1. Soortnaam en gemeten stamomtrek van de te kappen bomen waarvoor een kapvergunning is vereist.

Boomnummer	Soort	Stamomtrek
1	Conifeer	116
2	Conifeer	92
3	Conifeer	80
4	Conifeer	>100
5	Conifeer	>100
6	Conifeer	>100
7	Conifeer	>100
8	Slangenden / Apenboom	98
9	Conifeer	73
10	Den	>65

Figuur 3.2. Kaartje met de te kappen bomen waarvoor een kapvergunning is vereist.

4 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

4.1 Flora- en faunawet

In het gebouw kunnen beschermde soorten huizen. Het gaat om vleermuizen, gierzwaluw en huismus. Deze hypothese dient door middel van nader onderzoek getoetst te worden. Indien aangetoond wordt dat deze soorten daadwerkelijk in het gebouw huizen, is voor de sloop van de vleugel van het gebouw een ontheffing van de Flora- en faunawet vereist. De betreffende soorten komen algemeen voor in Nederland en de plannen zullen niet leiden tot een significante afname van de (lokale) populatie. De uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan komt hiermee niet in gevaar. Het onderzoek moet uitgevoerd worden in de periode dat de dieren actief zijn, te weten het voorjaar en de zomer. Indien aangetoond wordt dat er geen beschermde soorten huizen in het gebouw hoeft er geen ontheffing aangevraagd te worden en kunnen de plannen zonder aanpassingen uitgevoerd worden.

Naast het voorkomen van bovengenoemde soorten is het aannemelijk dat er in de tuin verschillende andere soorten kunnen broeden. Het rooien van stuiken en kappen van bomen (die niet kapvergunningplichtig zijn) dient buiten de broedtijd plaats te vinden, omdat nesten en eieren van vogels beschermd zijn door de Flora- en faunawet. De broedtijd is niet te vatten in een begin- en einddatum. In de periode oktober tot en met februari is de kans zeer klein dat er gebroed wordt in het plangebied. Om er zeker van te zijn dat er niet gebroed wordt, is het sterk aan te raden om voorafgaand aan de kapwerkzaamheden de bomen en struiken te laten controleren door een ter zake kundig persoon, bijvoorbeeld een ecoloog.

4.2 Kapvergunning

In de tuin staan een tiental bomen, waarvoor een kapvergunning vereist is omdat de stamdikte op 1,30 meter hoogte meer is dan 65 centimeter. Voor het kappen van deze bomen dient een kapvergunning aangevraagd te worden. Deze moet aangevraagd worden door de eigenaar van het gebouw. De gemeente Tilburg heeft voor de aanvraag standaardformulieren beschikbaar. In tabel 4.1 staat weergegeven welke leges de gemeente Tilburg heft voor het verlenen van de kapvergunning.

Tabel 4.1. Overzicht te heffen leges door de gemeente Tilburg

Kapvergunning		in €
a	Voor het in behandeling nemen van een aanvraag om een kapvergunning, als bedoelt in de Bomenverordening gemeente Tilburg 2000, bedragen de leges voor één boom:	87,15
b	Voor iedere volgende boom komt op dit bedrag een toeslag van	43,55
	tot een maximum van	871,05
c	Indien de kapvergunning wordt geweigerd vindt een restitutie plaats van 25% van de geheven leges.	

Het gaat om tien bomen, dus totale kosten zullen bedragen: € 87,15 + 9 * € 43,55
= € 479,10

Bijlage 1

Flora- en faunawet

Inleiding

De Flora- en faunawet regelt de bescherming van planten en dieren in Nederland door middel van een aantal verbodsbepalingen (zie tabel 1). In de wet zijn soorten opgenomen die op landelijk dan wel op Europees niveau zeldzaam en/ of bedreigd zijn of worden. De Flora- en faunawet beoogt niet het instandhouden van een statische populatiegrootte, maar wel het functioneren van de betreffende populatie. Zo kan in sommige gevallen ook met een kleiner aantal individuen de populatie duurzaam blijven voortbestaan. Dit is onder andere afhankelijk van de talrijkheid van de soort, maar ook van zijn flexibiliteit om andere gebieden te bereiken en te koloniseren.

Beschermingscategorieën

Afhankelijk van zeldzaamheid en bedreiging zijn de soorten verdeeld over drie beschermingscategorieën. Op 23 februari 2005 is de Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) artikel 75 in werking getreden, waarmee drie beschermingsregimes zijn vastgesteld. Hiertoe zijn de beschermde planten en dieren onderverdeeld in drie categorieën. Bijlage 1 geeft een compleet overzicht van de beschermde soorten verdeeld over de drie beschermingsregimes.

De 1^e categorie betreft beschermde soorten die in Nederland algemeen voorkomen. Voor verstoring van deze soorten bij uitvoering van werkzaamheden in het kader van bestendig onderhoud, beheer of gebruik, of bij ruimtelijke ontwikkeling of inrichting, waaronder de geplande werkzaamheden vallen, geldt een algemene vrijstelling en is geen ontheffing nodig. Voor deze soorten is er geen noodzaak voor inventarisaties. Soorten van de tweede en derde categorie zijn strenger beschermd. Voor deze soorten geldt een ontheffingsplicht bij werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling. Bij het afwegingskader is informatie over de verspreiding van de betreffende soort noodzakelijk.

Voor de soorten, genoemd in tabel 2 van de Flora- en faunawet, is een "lichte toets noodzakelijk". In de lichte toets moet er voor worden gezorgd dat de gunstige staat van instandhouding wordt gegarandeerd en de activiteit moet een redelijk doel dienen.

Voor soorten, genoemd in tabel 3, geldt een "zware toets". Er mag hierin geen andere bevredigende oplossing zijn voor de geplande activiteit, de gunstige staat van in standhouding dient te worden gewaarborgd en er moet sprake zijn van een bij de wet genoemd belang. De gunstige staat van instandhouding van soorten uit Bijlage 4 van de Habitatrichtlijn dient lokaal beoordeeld te worden. Voor de overige soorten uit tabel 3 is de landelijke populatie van belang.

Tabel 1. Relevante verbodsbepalingen Flora- een faunawet.

Artikel 2 (zorgplicht)	1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. 2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voorzover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voorzover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan temaken.
Artikel 8	Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te onwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
Artikel 9	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
Artikel 10	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.
Artikel 11	Het is verboden nesten, holen of andere voortplanting- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
Artikel 12	Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.
Artikel 13	Het is verboden planten of producten van planten, of dieren dan wel eieren, nesten of producten van dieren, behorende tot een beschermde inheemse of beschermde uitheemse plantensoort onderscheidenlijk een beschermde inheemse of beschermde uitheemse diersoort, ..., te vervoeren, ten vervoer aan te bieden, af te leveren, te gebruiken voor commercieel gewin, ..., binnen of buiten het grondgebied van Nederland te brengen of onder zich te hebben.

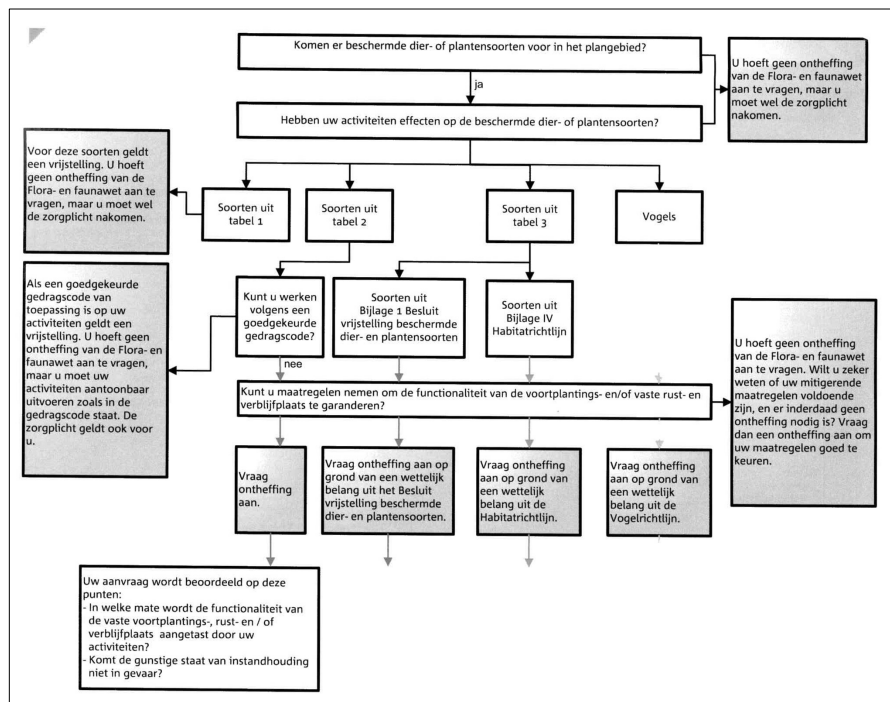
Beoordelingskader Flora- en faunawet

Het stroomschema in figuur 1 geeft weer welke stappen er doorlopen dienen te worden om vast te stellen of er een ontheffingsplicht is voor het uitvoeren van de werkzaamheden. Indien er beschermde soorten aanwezig zijn in het plangebied en de activiteiten hebben een mogelijk negatief effect, dient te worden vastgesteld of het project kan worden uitgevoerd, waarbij een overtreding van de Flora- en faunawet wordt voorkomen door het nemen van voorzorgsmaatregelen.

Mitigerende maatregelen

Het is mogelijk om een overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen door, vóórdat de werkzaamheden van start gaan, voorzorgsmaatregelen te treffen. Het gaat dan om het behoud van de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort. Het betreft de functies van het leefgebied die ervoor zorgen dat de soort succesvol kan rusten of voortplanten. Mitigerende maatregelen zijn gericht op het voorkomen van de negatieve gevolgen van een activiteit. Dit moet gebeuren binnen het plangebied en voor de soorten die daar voorkomen. Het dient te worden voorkomen dat de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort wordt aangetast.

Figuur 1: Stroomschema van de stappen, die doorlopen dienen te worden om vast te stellen of er een ontheffingsplicht is voor het uitvoeren van de werkzaamheden.

Er zijn 10 punten die kunnen worden gebruikt ter ondersteuning van de vraag of de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de betreffende soort behouden blijft:

- 1) De plek of het gebied wordt met een zekere mate van bestendigheid gebruikt. Er is geen sprake van incidenteel gebruik, maar van een vaste rust- en verblijfplaats;
- 2) De plek of het gebied blijft voorzien in alles wat nodig is voor een specifiek individueel dier in dat gebied en voor alle exemplaren van de populatie ter plekke, om succesvol te kunnen voortplanten of om te kunnen rusten;
- 3) Er is op geen enkel moment, ook niet tijdelijk, een achteruitgang van de ecologische functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats. De diverse functies die een gebied heeft dienen behouden te blijven;
- 4) Door mitigerende maatregelen worden negatieve effecten uitgesloten. Dit kunnen negatieve effecten zijn op zowel de kwaliteit als de kwantiteit van functies in het gebied;
- 5) Mitigerende maatregelen zijn preventief. Dit houdt dus in dat in voorkomende gevallen de mitigatie niet alleen aanwezig is, maar ook functioneert;
- 6) Mitigerende maatregelen moeten leiden tot een verbetering of behoud van de ecologische functionaliteit van het gebied (kwantitatief/kwalitatief) voor de betreffende soort;

- 7) Het positieve effect van mitigatie geeft in evenredige ruimte voor de negatieve effecten van de ingreep. De duurzame ecologische functionaliteit mag op geen enkel moment slechter worden.
- 8) Het succes van mitigerende maatregelen moet met een hoge mate van zekerheid vóóraf vaststaan en wordt beoordeeld aan de hand van ecologische criteria.
- 9) De staat van instandhouding en de zeldzaamheid van een diersoort zijn van belang bij het treffen van mitigerende maatregelen;
- 10) De controle op het effect van de maatregelen is een onderdeel van het ecologisch werkprotocol.

Indien er voor het uitvoeren van mitigerende maatregelen dieren gevangen en verplaatst moeten worden, is dat geen overtreding van artikel 9 (vangen) en 13 (verplaatsen). Het is namelijk niet de bedoeling om dieren aan de natuur te onttrekken. Het is toegestaan om soorten te verplaatsen uit de directe gevarenzone naar een vergelijkbaar habitat in de directe omgeving. Dit moet gebeuren binnen de daarvoor benodigde tijd. De soorten dienen ook in één keer te worden verplaatst, zonder onnodig oponthoud. Het vangen en verplaatsen dient te gebeuren buiten de kwetsbare periode van de betreffende soort. Dit bovenstaande geldt niet voor stressgevoelige dieren, zoals muizen, vleermuizen en vogels. Het vangen en verplaatsen dient te gebeuren door of onder de begeleiding van een ter zake kundige.

Ontheffingsplicht

Er geldt een ontheffingsplicht als de functionaliteit van voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de beschermde soort uit tabel 2 en 3 niet kan worden gegarandeerd door het nemen van mitigerende maatregelen. Belangrijke vragen voor het verkrijgen van een ontheffing zijn:

- In welke mate wordt de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats aangetast door de werkzaamheden?
- Is er een wettelijk belang (niet bij soorten uit tabel 2)?
- Is er een andere bevredigende oplossing (niet bij soorten uit tabel 2)?
- Hebben de werkzaamheden een redelijk doel (niet bij soorten uit tabel 3)?
- Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?

Er is in onderstaande tabel weergegeven voor welk wettelijk belang voor soorten uit tabel 3 een ontheffing kan worden aangevraagd. Dit verschilt tussen Bijlage 4-soorten van de Habitatrichtlijn, Vogelsoorten en Bijlage 1 soorten (alleen nationaal beschermd).

Tabel 2. Ontheffing op grond van het wettelijk belang

Wettelijk belang	Bijlage 1 soorten	Bijlage 4 soorten	Vogelsoorten
Bescherming van flora en fauna	x	x	x
Veiligheid van het luchtverkeer	-	-	x
Volksgezondheid/Openbare veiligheid	x	x	x
Dwingende redenen van groot openbaar belang	x	x	-
Ruimtelijke inrichting/ontwikkeling	x	-	-

Vogels

De bescherming van vogels nemen binnen de Flora- en faunawet een aparte positie in. In de Flora- en faunawet is de bescherming van de meeste vogelsoorten gericht de nesten van op broedvogels. Dit houdt in dat de nesten van broedvogels gedurende het broedseizoen zijn beschermd. Het is gedurende het broedseizoen verboden om de nesten van broedvogels te verstoren en/of weg te nemen.

De vogelnesten vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet. Buiten het broedseizoen zijn nesten van de meeste vogelsoorten *niet* beschermd. Een ontheffing is niet noodzakelijk als de werkzaamheden buiten het broedseizoen plaats vinden en ook niet als er maatregelen worden getroffen om te voorkomen dat er zich vogels vestigen op de bouwplaats. De Flora- en faunawet kent echter geen standaardperiode voor het broedseizoen (zie kader).

Broedseizoen

Voor een begrip als 'broedseizoen' is geen standaardperiode te hanteren. Afhankelijk van de soort en weersomstandigheden in een bepaald jaar kunnen soorten veel eerder of juist later broeden dan normaal het geval zou zijn. Dit kan zelfs per regio verschillen. Voor de wet is van belang of een broedgeval verstoord wordt, ongeachte de datum. De vaak geciteerde periode 15 maart t/m 15 juli is dus slechts een indicatie. De periode van januari tot begin oktober kan theoretisch door broedvogels gebruikt worden als een broedperiode. Voor aanvang van de werkzaamheden dient altijd op broedgevallen gecontroleerd te worden.

Er geldt echter voor een aantal vogelsoorten een uitzonderingspositie op het bovenstaande. Deze vogelsoorten zijn ingedeeld in een aantal categorieën en deze zijn gedurende het gehele seizoen beschermd en dan gelden de verbodsbepalingen van artikel 11 van de flora- en faunawet:

- 1) Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld steenuil);
- 2) Nesten van koloniebroeders die elk seizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (roek, gierzwaluw en huismus);
- 3) Nesten van vogels (geen kolonievogels), die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (kerkuil, ooievaar, slechtvalk);
- 4) Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (boomvalk, buizerd, ransuil).

← - - - Formatted: Bullets and Numbering

- 5) Nesten van vogels, die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar ervoor hebben gebroed of de directe omgeving ervan, maar dan wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Deze soorten zijn buiten het broedseizoen niet beschermd, maar vragen wel extra onderzoek, omdat ze jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dit rechtvaardigen.

Twee belangrijke vragen bij de beoordeling of er voor de soorten uit de bovenstaande categorieën een ontheffing noodzakelijk is zijn de volgende:

- Is er voor de soort voldoende gelegenheid om zelfstandig een natuurlijk alternatief nest te vinden?
- Is er voor de soort voldoende mogelijkheid om met succes een kunstmatig alternatief nest aan te bieden?

Zorgplicht

Naast bovenstaande verplichtingen voor beschermde soorten geldt bovendien voor alle soorten de zorgplicht. In de zorgplicht is opgenomen dat alle planten en dieren een intrinsieke waarde hebben en onvervangbaar zijn. De zorgplicht is een fatsoenseis en houdt in dat bij menselijk handelen voldoende zorg in acht genomen wordt om in het wild levende planten en dieren zoveel mogelijk te beschermen.